

Täysistunto

Tiistai 8.4.2025 klo 14.00—23.19

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi patruunoiden komponenttien viennin luvanraisuudesta sekä ampuma-asetlain ja rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 7/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 7/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Meille tämän mietinnön esittelee valiokunnan puheenjohtaja Peltokangas. Olkaa hyvä.

Keskustelu

15.43 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mietinnössä ehdotetaan säädettäväksi laki patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia ja ampuma-asetlakia.

Lakiehdotuksissa on kyse Euroopan unionin pakotteita koskevista säädöksistä ja EU:n asevientiasetusta täydentävästä kansallisesta sääntelystä. Tarve säätää kansallisesti siviili-käyttöisten patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta korostuu Venäjän vastaisten pakotteiden tehokkaan toimeenpanon vuoksi, mutta asiasta on tarpeen säätää myös muiden olemassa olevien sekä tulevien pakotejärjestelmien osalta, jotta lainsäädäntö olisi aukoton pakotteiden tehokkaan toimeenpanon mahdollistamiseksi.

Ehdotettu sääntely perustuu siihen, että Euroopan unionin pakoteasetuksessa kielletään niin sanotun asevientiasetuksen liitteessä lueteltujen unionista tai sen ulkopuolelta peräisin olevien ampumatarvikkeiden suora tai välillinen myynti, toimitus, siirto ja vienti Venäjällä oleville luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, yhteisöille tai elimille tai käytettäväksi Venäjällä. Asevientiasetuksen liitteessä edellytetään, että patruunoiden komponentit eli hylsy, nallit, ruuti, luodit ja ammuksiset, joita käytetään ampuma-aseissa, ovat luvanvaraisia jäsenvaltiossa.

Ehdotetun ensimmäisen lakiehdotuksen mukaan patruunoiden komponentteja ei saa viedä Euroopan unionin tullialueen ulkopuolelle ilman vientilupaa. Kun patruunoiden komponenttien vienti tulee ehdotetun lain nojalla Suomessa luvanvaraiseksi, vienti tulee vientivalvonnan piiriin. Samalla niiden vienti Euroopan unionin pakotteiden kohteena olevaan valtioon tulee pakotteiden nojalla kielletyksi. Hallintovaliokunta katsoo, että ehdotetun lain avulla voidaan puuttua tehokkaasti pakotteiden kiertämiseen kolmansien maiden kautta.

Asevientiasetuksen 10 ja 11 artiklassa säädetään vientiluvan myöntämisessä ja epäamisessä huomioon otettavista seikoista, jotka ovat samat kuin ampuma-aseiden viennissä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

Näitä ovat muun ohella esimerkiksi kansalliset ulko- ja turvallisuuspolitiikan näkökohdat ja se, että hakijalla on rikosrekisterimerkinnät esimerkiksi terrorismirikoksista ja ampumatarvikkeiden laittomasta kaupasta. Vientiluvan myöntämisestä päättää Poliisihallitus. Vientivalvontaviranomaisena toimii Tulli.

Arvoisa puhemies! Ehdotetulla sääntelyllä on yhtymäkohta eduskunnan 14.3.2025 hyväksymiin lakiehdotuksiin, joissa oli kyse rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 46 luvun muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla annettujen pakoteasetusten ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklan nojalla annettujen pakotepäätösten kansallisen täytäntöönpanolain rikkominen on lakien voimaan tultua rangaistavaa rikoslain 46 luvun 3 a—3 d §:ien nojalla pakoterikoksina. Tästä seuraa, että myös patruunoiden komponenttien luvaton vienti pakotteen vastaisesti tulee rangaistavaksi pakoterikoksena, jos eduskunta hyväksyy nyt ehdotetun lainsäädännön.

Nyt ehdotetussa kolmannessa lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettäväksi, että patruunoiden komponenttien vienti ilman lupaa on rangaistavaa säännöstelyrikoksena ehdotetun rikoslain 46 luvun 1 §:n 1 momentin 10 kohdan nojalla. Hallintovaliokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotettu uusi lainkohta voisi tulla sovellettavaksi edellä mainittujen pakoterikossäännösten voimaan tultua käytännössä lähinnä sellaisenaan luvattomaan vientiin, jossa ei ole kysymys pakotteiden rikkomisesta. Jos yksittäistapauksessa samaan tekoon soveltuu useampi rangaistussäännös, kuten säännöstelyrikosta ja pakoterikosta koskeva, noudatetaan lain soveltamisessa yleisiä lainkonkurrenssioppeja.

Hallintovaliokunta kiinnittää mietinnössään huomiota siihen, että lainsäädäntökokonaisuus muodostuu lain soveltajan näkökulmasta varsin monimutkaiseksi, kun ehdotettua sääntelyä on luettava rinnakkain Euroopan unionin pakotteita koskevien säädösten ja asevientiasetuksen kanssa. Mietintöön sisältyykin muutamia selventäviä kirjauksia.

Ehdotetussa sääntelyssä on kyse nimenomaan siviilikäyttöisten patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta. Mainitun 1 lakiehdotuksen 1 §:n mukaan lakia ei sovelleta sellaisiin patruunoiden komponentteihin, jotka ovat puolustustarvikkeiden viennistä annetussa laissa tarkoitettuja puolustustarvikkeita. Niiden vienti edellyttää puolustustarvikkeiden viennistä annetun lain mukaista lupaa.

Sääntelykokonaisuuteen liittyen ampuma-aselakiin ehdotetaan eräitä teknisluonteisia muutoksia. Tätä koskee toinen lakiehdotus. Lakiehdotuksessa ehdotetaan lisäksi yksinomaan kansallisiin sääntelytarpeisiin perustuen täsmennettäväksi ampuma-aselain 99 §:ää poliisin hallussa olevien esineiden luovuttamisesta.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella, arvoisa rouva puhemies, hallintovaliokunta ehdottaa 1 ja 2 lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomina ja kolmannen lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna siten, että se yhteensovitetaan eduskunnan 14.3. kuluvaan vuotta hyväksymän rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 46 luvun muuttamisesta annetun lain kanssa. Valiokunnan mietintö on yksimielinen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, poissa. — Edustaja Honkonen. Huhuu!

15.49 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että en ehkä alun perin pyytänyt — tai ehkä pyysin väärään kohtaan — puheenvuoroa, mutta hallituksen esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 36/2025 vp

tys on kannatettava. Yhdyn tähän puheenjohtajan edellä kuultuun näkemykseen. [Oikealta: Hyvä puheenvuoro! — Naurua]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen. — Huhuu, Piisinen!

15.50 Jorma Piisinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki patruunoiden komponenttien viennin luvanvaraisuudesta. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi rikoslakia ja ampuma-aselakia.

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi Euroopan unionin pakotteita koskevia säädöksiä ja asevientä koskevaa asetusta täydentävää kansallista sääntelyä siten, että patruunoiden komponenttien vienti Euroopan unionin tullialueen ulkopuolelle olisi luvanvaraista. Rikoslaisissa säädettäisiin seuraamukset patruunoiden komponenttien luvattomasta viennistä. Lisäksi ampuma-aselakia muutettaisiin teknisluonteisesti. Esityksen tavoitteena on täydentää voimassa olevia pakotejärjestelmiä ja pyrkiä siten varmistamaan niiden aukoton toimivuus.

Arvoisa rouva puhemies! Pidän tärkeänä, että Venäjälle asetetut pakotteet ovat kattavia ja niiden toteutumista voidaan valvoa. Ampuma-aseet ja patruunat ja niiden komponentit ovat keskeinen osa pakotteiden alla olevia tuotteita. Tässä mielessä esitys on tarpeellinen täydennys pakotejärjestelmään.

Kiinnitän kuitenkin huomiota esimerkiksi Metsästäjäliiton lausuntoon ja huoleen EU-alueen ulkopuolisista metsästys- ja kilpailutapahtumista. Joissakin tapahtumissa on perusteltua viedä tapahtumaan mukaan myös omat aseet, patruunat ja niiden komponentit. Vastauksena lausuntoon valmistelussa todetaan: ”Poikkeusta viennin luvanvaraisuudesta ei säädetä metsästäjille tai ampumaurheilijoille väliaikaiseen vientiin, koska esityksen tavoitteena on täydentää voimassa olevia pakotejärjestelmiä ja pyrkiä siten varmistamaan niiden aukoton toimivuus. Toisin sanoen yksityishenkilöiden väliaikaisesta viennistä ei ole voitu säästää pakotejärjestelmän toimivuuden vuoksi.”

Edelleen esityksessä todetaan maksuista seuraavaa: ”Valtion maksuperustelain 4 §:n mukaan päätökset, jotka on tehty hakemuksesta, ovat maksullisia, jollei suoritteiden maksutomuudelle ole perusteltua syytä. Poliisin suoritteiden ja virka-avun maksullisuudesta vuonna 2025 annetun sisäministeriön asetuksen 813/2024 mukaan muun muassa kaupallisen vientiluvan hinta on 164 euroa.” Itseäni kiinnostaisi sellainen seikka, että mikä tulee olemaan yksityishenkilöiltä ei-kaupallisessa vientitarkoituksessa perittävä maksu tai voisiko se olla peräti maksuton, mutta nyt taitaa olla niin, että täällä ei ole ketään vastaamassa tähän kysymykseen. — Kiitos, rouva puhemies.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 1/2025 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.